

Universitätsbibliothek Paderborn

**Trismegistus Doctrinæ Christianæ Tertio Continuatus,
Seu Brevis Expositio Sciendorum De Ultima Voluntate
Hominis Christiani In Spiritualibus, Atque Temporalibus,
Methodo Morali-Theologica concinnata, ...**

Mayr, Cherubinus

Salisburgi, [ca. 1735]

§. II. Praxis Confessoriorum circa expositam Doctrinam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42295

§. II.

Praxis Confessoriorum circa exposi-
tam Doctrinam.

CASUS I.

NAthanaël plurium liberorum jam emancipato-
rum, & partim Religioso, partim conjuga-
li statui devinctorum parens, cum recogitasset,
illos jam aliunde habere sustentationem sufficientem,
quā vivere possint, donec etiam mater oculos clau-
serit, fortè etiam bujus apud liberos venerationi
eò majori provisurus, condidit testamentum, in-
quo uxori suæ usumfructum omnium bonorum,
quin & pecuniarum liberrimam administrationem
ad dies vitæ reliquit, liberis, ut ab omnipre-
tensione hæreditatis ad interim abstineant, sub
pœna exclusionis ab illa obligatis. Quæritur, an
iste modus condendi, & clausulandi testamentum
validus sit, & licitus?

RESOLUTIO.

211 **F**Atetur, me in resolutione hujus casus,
quem factum, & juxta voluntatem re-
statoris executioni datum novi, potius cu-
pere doceri, quam docere. Hoc imprimis
habeo pro certo, dictos liberos non posse
hoc testamentum dicere nullum, quod
fue-

fuerint in testamento præteriti, & uxor sola nomen habeat hæredis, saltēm fiduciarii, & ad restituendam ipsis hæreditatem gravati. Nam ex nullo verbo apparet, uxorem hic fuisse institutam hæredem; potius ei censetur ususfructus omnium bonorum fuisse legatus, ipsis liberis solis pro hærede, institutis, & dominium proprietatis omnium illorum bonorum pro indiviso habentibus; cuiusmodi legatum Jure saltēm antiquo valuisse, constat ex l. 37. ff. de usu, & usufructu per legatum &c. ibi: *uxori meæ usumfructum lego bonorum meorum, usquedum filia mea annos impleat octodecim.* Solū ergo in illud recidit difficultas, an etiam hodie Jure hæreditas liberorum tam universali, & illimitato usufructu gravari potuerit? Et videtur dicendum, quod minimè; nam expressè id prohibetur in Novell. 18. cap. 3. his verbis: *Prohibemus autem & illud grave existens, & habens quidem aliquam legalem occasionem, in duram tamen incidens crudelitatem, & amaritudinem.* Novimus enim aliqua testamenta, secundūm quæ morientes, non paternè, nec ut viros oportebat, sed nimis molliter, atque remissè fecerunt institutiones uxoribus, siquidem illis omnem reliquerunt suarum rerum usumfructum, filiis autem proprietatem nudam. Tunc post pauca sic statuit: *Non licebit igitur de cetero ulli omnino filios habenti, tale aliquid age-*

re , sed modis omnibus eis bujus NB. legitimæ partis , quam nunc deputavimus , & usumfructum insuper , & proprietatem relinquat . Quantum igitur ad legitimam liberis illis debitam sentio dispositionem illam non valuisse , cum hæc sinè omni onere , ac gravamine relinquenda sit , & si de facto adjiciatur , pro non adjecto habendum , per l. 32. C. de inoff. testam . Quantum vero ad portionem , liberorum legitimam excedentem , valuit omnino , cum circa eam testator pleno Jure possit disponere . Illa etiam clausula , quâ pars non contenta ab hereditate omnino excluditur , est nullius roboris ; quia non est causa exheredationis ex approbatis à Jure . Interim , sicut testatorem ex conscientia pura , & sincera processisse firmiter suppono , ita filios ipsius ob insignem in observanda ultima ejus voluntate pietatem , studiositatēmque singulariter laudo , & commendō .

212 Alium modum , quod liberi ad relinquendum matri pro diebus vitæ , omnium bonorum usumfructum indirecte cogi possint , assert Reiffenstuel num. 368. & 458. scilicet , si pater testator dicat , v. g. Ego filium pro herede instituo , volens tamen , ut ad dies vitæ usumfructum totalem relinquat matri & cui dispositioni , si acquiescere volit , velo , ut ei titulō heredis detur sola legitima

tima jure debita, reliquum totum verò tam quo-
ad proprietatem, quām usumfructum remaneat
matri. Ubi hæres necessitatum se videt,
vel ad tempus vitæ suæ matris carere Le-
gitimā sibi debitā, saltēm quoad usumfru-
ctum, vel in perpetuum carere tota por-
tione Legitimam excedente, sibi indebita.

Verūm, licet hic modus à P. Reiffen-
stuel citato dicatur communiter admissus,
& in more positus, mihi tamen de validi-
tate omnino est suspectus; quia per illum
usumfructum totalem matri relictum certò
etiam gravatur legitima filii, neque hoc
gravamen ei satl compensatur per spem al-
terius portionis indebitæ; tūm quod du-
bium sit, an filius sit supervicturus matri;
tūm quia periculum est, ne mater diu super-
stes illam portionem simul cum legitimam
filii consumat. Et licet filio detur optio
statim præripiendi legitimam, hæc ipsa ta-
men ex amissione reliqui emolumenti spe-
rati ita vilificatur, ut prudenter eligibilis
non censeatur, sitque moraliter minor se
ipsa.

C A S U S II.

O Liverius morbō extremō laborans, carens li-
beris, facit testamentum, in quo uxorem
suam instituit bæredem ex asse, adjecto tamen one-

N 3 re,

re, suam testatoris matrem ad dies vitæ alienā, & si uxor deceperit, hæreditatem totam relinquendī liberis sui fratrīs adhuc viventis. Quæritur, an tale testamentum valeat, & liceat?

RESOLUTIO.

21; *T*estamentum istud non valet, neque licet; quia deficētibus liberis, & aliis descendētibus, parentes, vel aliquis eorum superstes, necessariō instituendi sunt hæres, saltem quoad legitimam, ut dictum est. *num. 172.* ubi tamen addidimus probabile esse, quod si prætereantur parentes, testamentum non sit ipso Jure nullum, sed tantum rescindibile. Neque sufficit, quod alio modo, sicuti hic per demandationem alimentorum, eis provideatur; quia in *Novell. 115. cap. 3.* dicitur, nec si per quamlibet donationem, vel legatum, vel fideicommissum, vel alium quemcunque modum eis dederit legibus debitam portionem, testatorem satisfacere; quod etiam respectu parentum procedere, colligitur ex initio capitū seq. ubi Imperator: *Justum autem perspeximus, & è contrario de liberorum testamentis hæc eadem cum aliqua distinctione (quæ causas ex hæredationis concernit) disponere.* Itaque in hoc casu juxta præscriptum Novellæ *cit. cap. 4.* rescissō testamento, ii succedunt, qui ab intestato ad hæredi-

reditatem Defuncti vocantur, scilicet mater, & frater germanus defuncti, per Novell. 118. cap. 2. quibus tamen jure substitutionis in bonis testatoris succedere debent liberi illius fratris; eò quod, præter hæredis institutionem, nihil in tali testamento mutandum imperet Novella 115. præallegata.

CASUS III.

Pompeja vidua conditura testamentum, aperit intentionem suam Confessario, quod, cum filias suas jam satis adjuverit in vita, eisque ultra dimidiam bonorum suorum partem applicuerit, exigua tamen gratitudinis signa ab eis experta fuerit, immo una ex illis contra voluntatem parentum nupserit ei, à quo fuerit corrupta, & imprægnata; quod, inquam, ob tales circumstan-tias velit reliquam suam substantiam pro sue animæ refrigerio Ecclesiis consignare, modo, quem suus Confessarius judicaverit meliorem. Quid iste?

RESOLUTIO.

Confessarius, præsertim, si Religiosus sit, 214 se ab hoc salebroso negotio debet omni, quâ potest, modestiâ continere, & subducere, utpote, qui non ad curam temporalium, sed immortalis animæ habendam advenerit, & præsto sit. Causæ hujus sunt plu-

N 4

plurimæ , sed præsertim , ne qua avari-
tiæ labes sibi , suóque Ordini , etiam per
injuriam maledicentium aspergi possit , né-
ve unius , vel alterius Partis sinister exitus
ipsi , velut causæ , vel adjutori valeat im-
putari. Unde hlc præ oculis habenda illa
aurea S. Ambrosii lib. 3. de offic. cap. 9. verba:
In causis pecuniariis intervenire non est Sacerdotis ,
in quibus non potest fieri , quin frequenter lœdatur
alter , qui vincitur , quoniam intercessoris beneficio
se victimum arbitratur. Præsertim verò in tali
casu , cujus tam ambigua ob varias circum-
stantias concurrentes est resolutio , diri-
get eam ad Virum sæcularem , Legisperi-
tum , & DEUM timentem , cujus consi-
lium in re ista sequatur. Quàm autem
difficile sit hlc consulere , liquet I. Quia ,
licet legitima à parentibus adhuc in vita
possit assignari , in morte tamen primùm
completur , ità ut quantitas legitimæ ex
quantitate bonorum testatoris , prout te-
mpore mortis reperitur , metienda sit , arg.
l. 6. C. de inoff. testam. proindeque , quamvis
priùs expensa liberis , possint à parente in
legitimam conferri , juxta resoluta à n. 181.
non tamen à testamento eam penitus de-
jicere , per dicta num. 178. II. Quia so-
la omissione gratitudinis , nisi sit inter causas
à Jure expressas , non est ad exhæredatio-
nem sufficiens ; unde , quòd testatrix exi-
guia

gua gratitudinis signa à suis filiabus fuerit experta, non relevat eam ab illarum institutione in hæredes. III. Si illa filia contra voluntatem parentum nupserit suo imprægnatori ante annum 25um suæ ætatis, maximè, cùm dicti parentes eam voluerint honestis nuptiis aptare, & illa noluerit; est quidem probabiliter locus exhæredationi, sed causa hæredi probanda incubit, quod est onus non leve. IV. Demum Ecclesia non tantum non affectat, sed repudiat hæreditates, cum damno liborum delatas. *Can. si quis 8. 13. q. 2.* (cujus verba sumpta sunt ex Augustino serm. 49. de diversis.) sic habetur: *Si quis irascitur filio suo, & moriens exhæredat eum, si viverem, non eum placarem? non ei filium reconciliare deberem?* Quomodo ergò cum filio suo volo, ut habeat pacem, cuius appeto hæreditatem? Sed planè sic faciat, quod sèpe hortatus sum. *Unum filium habet, putet Christum alterum: duos habet, putet Christum tertium; decem habet, Christum undecimum faciat, & suscipio.* Locus, inquit Marchant, notandus contra quosdam --- qui non curant de damno hæredum, de pace filiorum, & consanguineorum, vel de præsenti, aut futura indigentia eorum, sed suadent sibi relinquī, aut Ecclesiis suis in testamento excessivas summas, imò hæreditates, & bona, frustratis hæredibus, vel

N 5 con-

consanguineis, qui verè bonis illis pro se, & familiis suis indigent, sub titulo, quòd bona DEO offerant, & magis accepta sint, non absimiles illis, de quibus Christus in Evangelio Matth. 15. *Munus*, quodcunque est ex me, tibi proderit, §c. Audiatur etiam S. Antoninus 3. p. tit. 10. cap. 1. §. 2. ubi, si alii, inquit, egerent tota bæneditate, quia modica, convenientius est, ut eis relinquat, quam aliis pauperibus, vel Ecclesiis; cùm § Ecclesia debeat, cùm potest, pauperibus subvenire; quia, quidquid habent Clerici, pauperum est; ad quod citat S. Hieronymum in epist. ad Damasum, relatum *Can. Quoniam.* 68. 16. q. 1. & confirmat insigni exemplo Augustini in serm. 2. de vita Cleric. relatō *Can. ult.* 17. q. 4. Qui cunque vult, exhæredato filio, hæredem facere Ecclesiam, querat alterum, qui suscipiat, non Augustinum; imò, DEO propitio, neminem inventiet. Lege totum capitulum, non te pigebit.

§. III.

De Accessoriis Testamenti.

Punctum I. *Quenam sint accessoria Testamenti?*

215 **R**ESOL. sunt varia. I. Apertura testamenti. II. Jus deliberandi, & Beneficium Inventarii. III. Petitio, & acquisitio hæredi-